

Kvk.I.39.068/2023/8. számú határozat

A Kúria

v é g z é s e

Az ügy száma: Kvk.I.39.068/2023/8.

A tanács tagjai: dr. Mudráné dr. Láng Erzsébet a tanács elnöke,
Huszárné dr. Oláh Éva előadó bíró,
dr. Banu Zsoltné dr. Szabó Judit bíró

A kérelmező: Név1 (Cím1)

Képviselője: Dr. Palcsu Ügyvédi Iroda (Cím2, ügyintéző ügyvéd: Név2)

A kérelmezett: Hajdú-Bihar Vármegyei Területi Választási Bizottság
(4024 Debrecen, Piac u. 54.)

Érintett I.: FIDESZ-KDNP, mint jelölőszervezet (Cím3)

Érintett I. képviselője: Dr. Bencző Ügyvédi Iroda
(Cím4, ügyintéző ügyvéd: Név3)

Érintett II.: Név4 (Cím5)

Az eljárás tárgya: önkormányzati választási ügy

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó: a kérelmező

A felülvizsgált jogerős határozat: a Hajdú-Bihar Vármegyei Területi Választási Bizottság 1/2023.(VI.19.) számú határozata

Rendelkező rész

A Kúria a Hajdú-Bihar Vármegyei Területi Választási Bizottság 1/2023.(VI.19.) számú határozatát megváltoztatja és a Balmazújváros Város Helyi Választási Bizottságának 1/2023.(VI.14.) HVB számú határozatát helybenhagyja.

A nemperes eljárási illeték az állam terhén marad.

A végzés ellen további jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A kérelmező Balmazújváros Önkormányzatának (a továbbiakban: Önkormányzat) polgármestere. Név5 a FIDESZ-KDNP jelöltjeként vált az Önkormányzat képviselőjévé, majd 2023. június 2. napján kelezett, az Önkormányzat Jegyzőjéhez intézett levélben (a továbbiakban: Levél) bejelentette, hogy lemond önkormányzati képviselői mandátumáról. A

Levelet Név5 nevében Név6 helyi önkormányzati képviselő nyújtotta be az Önkormányzat Hivatalában, azt 2023. június 2-án érkezett. 2023. június 9. napján a FIDESZ-KDNP, mint jelölő szervezet (a továbbiakban: Érintett I.) bejelentette a Balmazújváros Város Helyi Választási Bizottság (a továbbiakban: HVB) elnökének, hogy az Önkormányzat Képviselő-testületében 2023. június 2. napján megüresedett mandátumot a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek 2019. évi általános választásán a FIDESZ-KDNP kompenzációs listáján 6. helyen szereplő Név4 (a továbbiakban: Érintett II.) mandátumszerzésével kívánja betölteni; kérte Név4 részére a mandátum kiadását (a továbbiakban: Kérelem).

[2] A HVB a Kérelem kapcsán vizsgálta, a Levél következtében megüresedett-e a mandátum. Következtetése szerint a Levél nem felel meg a lemondó nyilatkozattal szemben a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Möt.) 30. § (2) bekezdésében támasztott követelményeknek: a Levél nem a képviselő-testülethez lett címezve és nem a polgármesternek (a továbbiakban: kérelmező) lett eljuttatva. Annak alapján nem állapítható meg Név5 helyi önkormányzati képviselő mandátumának megszűnése, így a mandátuma 2023. június 2-án nem üresedett meg. Ezért az 1/2023.(VI.14.) HVB számú határozatával a mandátum kiadása iránti kérelmet elutasította.

[3] A június 14-én megtartott képviselő-testületi ülésen Név5 szóban bejelentette, „június 2-ával beadtam a felmondásomat, lemondok a képviselői mandátumomról”.

[4] Az Érintett I. fellebbezése folytán eljáró Hajdú-Bihar Vármegyei Területi Választási Bizottság (a továbbiakban: kérelmezett) értékelése szerint a Levél mind a címzésében, mind kézbesítési módjában megfelelt a Möt. 30.§ (2) bekezdésének. Határozatának meghozatalakor alkalmazta a Möt. kommentárját.

[5] A címzés kérdésében rögzítette, hogy a lemondó nyilatkozat az Önkormányzat Jegyzője részére lett címezve. A jegyző a Möt. 41. § (2) bekezdése értelmében a képviselő-testület szerve, egyben a Möt. 81. § (1) bekezdés d) pontja alapján tanácskozási joggal vesz részt a képviselő-testület ülésén, továbbá a Möt. 81. § (1) bekezdése értelmében vezeti a polgármesteri hivatalt és a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. tv. (a továbbiakban: Ve.) 66. § (3) bekezdése értelmében a helyi választási iroda vezetője. A Möt. 84. § (1) bekezdése szerint a polgármesteri hivatal az önkormányzat működésével, valamint a polgármester vagy a jegyző feladat- és hatáskörébe tartozó ügyek döntésre való előkészítésével és végrehajtásával kapcsolatos feladatokat látja el. A szabályozásra tekintettel a képviselői lemondó nyilatkozat joghatás kiváltására való alkalmatlanságát önmagában nem alapozhatja meg az a tény, hogy nem közvetlenül a képviselő-testület a dokumentum címzettje, azaz nem közvetlenül a testület szerepel a megszólításban. Figyelemmel volt arra is, hogy az Möt. szabályozása nem a „képvisező-testülethez címzett”, hanem a „képvisező-testülethez intézett nyilatkozatról” rendelkezik. A két szó jelentéstartalma nem teljesen azonos: az „intézett” kifejezésből nem következik az, hogy a megszólítottak közvetlenül a testületnek kell lennie. Amennyiben a jogalkotó szándéka arra irányult volna, hogy csak a képviselő-testület szerepelhet a lemondó nyilatkozat megszólító részében, akkor ezt egyértelműen kifejezésre juttatta volna. Ezért, ha a lemondó nyilatkozat megszólításában a képviselő-testülettel mindenki számára ismert módon összefüggésbe hozható személy, a polgármesteri hivatal vezetője, egyébként a helyi választási bizottság operatív feladatait ellátó helyi választási iroda vezetője, vagyis a jegyző szerepel, úgy az megfelel a törvényi szabályozásnak. Egyébként a lemondással kapcsolatos információ el is jutott a polgármesterhez, hiszen a HVB üléséről készült jegyzőkönyv tanúsága szerint a HVB ülésén jelen lévő polgármester a következőképpen fogalmazott: „Én úgy értesültem, hogy behozták pénteken, és bedobják az iktatóba és kész.” A kérelmezett figyelembe vette a Möt. 9. §-ában foglalt azon rendelkezést is, miszerint az e törvényben meghatározott jogokat jóhiszeműen, a kölcsönös együttműködés elvét figyelembe véve, a társadalmi rendeltetésüknek megfelelően kell gyakorolni.

[6] A kérelmezett értékelése szerint a Mötv. „... melyet a polgármesternek ad át vagy juttat el” szövegezése nem tartalmaz olyan konkrét előírást, mely alapján ne lehetne más személy közreműködésével eljuttatni a nyilatkozatot, illetve, ha nem személyesen történik a nyilatkozat átadása, akkor az eljáró személynek meghatalmazással kellene rendelkeznie. A lemondás eljuttatásának módja indifferens a joghatás kiváltása szempontjából.

[7] Az Érintett I. kifogásolta azt is, sem ő, sem a lemondással érintett képviselő, sem a lemondó nyilatkozatot a polgármesteri hivatalba beadó másik önkormányzati képviselő nem kaptak értesítést a HVB üléséről. A kérelmezett azt állapította meg, hogy a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján nem állapítható meg minden kétséget kizáróan, hogy a nyilvánosság értesítése megtörtént-e vagy sem, ezért érdemben nem foglalt állást a kérdésben.

[8] Kérelmezett összegző értékelése szerint az 1/2023. (VI. 14.) HVB határozat megsértette a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló 2010. évi L. törvény (a továbbiakban: Övjt.) 20. § (5a) bekezdését azzal, hogy a mandátum a kért bejelentésnek megfelelően nem került kiadásra. Ezért az 1/2023.(VI.19.) számú határozatával a HVB 1/2023.(VI.14.) HVB számú határozatát megváltoztatta, és Balmazújváros Város Önkormányzatának Képviselő-testületében 2023. június 2. napján megüresedett mandátumot a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek 2019. évi általános választásán az Érintett I. kompenzációs listáján 6. helyen szereplő Érintett II. részére kiadta.

A bírósági felülvizsgálat iránti kérelem

[9] A kérelmező felülvizsgálati kérelemmel támadta a kérelmezett határozatát. Érintettségének igazolására előadta, hogy Balmazújváros polgármestere, ilyen minőségében a kérelmezett döntése érinti. Az ügyben sérült jogszabályként a Mötv. 30.§ (2) bekezdésére, a Ve. 2.§ a), e) és f) pontjára, 300/A. §-ára, 307/T.§-ára és az Övjt. 20.§ (5a) bekezdésére hivatkozott.

[10] Előadta, a lemondó helyi önkormányzati képviselőtől elvárható gondosság teljesült a lemondó nyilatkozatnak a teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalásával, de nem teljesült ennek az iratnak a szabályszerű kézbesítése során. A lemondó képviselő nem személyesen adta át a polgármesternek a lemondó nyilatkozatát, hanem egy harmadik (természetes) személlyel juttatta el a Hivatal iktatójába beadva, meghatalmazás nélkül. A tőle elvárható gondosság akkor teljesült volna, ha ez a harmadik személy rendelkezik a lemondó képviselő által kiállított, érvényes meghatalmazással, és ezt be is mutatja, azonban ezek nem történtek meg. Egyébként több más, elfogadható kézbesítési mód is rendelkezésére állt volna (pl. postai út, elektronikus út), amelyekkel nem élt a lemondó képviselő. A lemondás szabályszerű kézbesítésére a Mötv. nem tartalmaz rendelkezést, de ebből nem vonható le azon kérelmezetti következtetés, hogy a lemondó nyilatkozat eljuttatásának módja teljesen indifferens a joghatás kiváltása szempontjából.

[11] Téves a kérelmezett azon álláspontja is, amely szerint az Mötv. szabályozási hiánya miatt tekinthető a kézbesítés megfelelőnek. A szabályszerűen címzett és közölt jognyilatkozat alapvető elvárás, melynek formai és kézbesítési hiányosságai a joghatás kiváltására alkalmatlanságot eredményeznek. A lemondás szóbeli megtétele esetén közvetlen kapcsolat van a képviselő-testület és a képviselő között. A közvetlen, személyes kapcsolat nem jön létre akkor, amikor a lemondó képviselő nyilatkozatát eljuttatja, de pont emiatt a hiányosság miatt van szükség egyéb biztosítékokra (szabályszerű kézbesítés). A közvetlenséget ekkor a polgármester biztosítja, aki a képviselő-testület tagja és vezetője. A kérelmezett megállapításával szemben az állapítható meg, hogy a jogalkotó egyértelműen kifejezésre juttatta azon szándékát, hogy pontosan megnevezi azokat a szerveket és személyeket, akik/amelyek résztvevői a lemondás folytán elinduló eljárásnak. Ezért a jegyzőhöz címzett nyilatkozat nem válthatja ki a megfelelő joghatást, hiszen jogi értelemben a kötelező címzett,

nevezetesen a polgármester a jegyző útján hivatalosan nem értesíthető a lemondásról, hanem azt közvetlenül neki címzetten, és számára eljuttatva kell megtenni.

[12] A kérelmező álláspontja szerint a fentiek alapján megállapítható, hogy az önkormányzati képviselő mandátumáról lemondás nem volt szabályszerű, azaz nem alkalmas a joghatás kiváltására, melyből egyenesen következik az is, hogy a lemondott képviselő mandátuma nem üresedett meg, azaz nem áll fenn az Övjt. 20.§ (5a) bekezdése szerinti feltétel, így nincs jogi lehetőség Ve. 300/A.§ alkalmazására, és új mandátum kiadására.

A Kúria döntése és jogi indokai

[13] A kérelmező bírósági felülvizsgálat iránti kérelme részben alapos.

[14] A kérelmező a felülvizsgálati kérelmében érdekeltségének bemutatásában arra hivatkozott, hogy betölti az Önkormányzat Polgármesterének tisztségét, és a Kúria előtti jogvita érinti az önkormányzati képviselőségről történő lemondás folyamatában a polgármester szerepét. Az előadást a Kúria okszerűnek értékelte, és a Ve. 222.§ (1) bekezdés szerinti érintettségét igazoltnak tekintette. Ez okból nem volt akadálya a felülvizsgálati kérelem elbírálásának.

[15] A Kúria a Ve. 228. § (2) bekezdése alapján a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 2. § (6) bekezdése értelmében, észrevétel megtételének biztosítása érdekében megküldte a bírósági felülvizsgálat iránti kérelmet Érintett I. és Érintett II. részére. A 2023. június 24. napján 12.00 óráig biztosított határidőn belül Érintett II. nem tett nyilatkozatot.

[16] Érintett I. nyilatkozatában kérte a kérelmezett határozatának helybenhagyását. Előadta, álláspontja szerint nem vitatható, hogy Név5 képviselő lemondásával mandátuma megszűnt, így jogosult volt a kompenzációs listáról egy másik jelölt mandátumszerzését bejelenteni. A nyilatkozatban előadottakat a Kúria a bírósági felülvizsgálat iránti kérelem érvrendszerében foglaltak mentén bírálta el.

[17] A Mötv. 29-31/A. §-ai a helyi önkormányzati képviselői megbízatás keletkezésének és megszűnésének formai követelményeit tartalmazzák. A Mötv. 30. § (1) bekezdése szerint az önkormányzati képviselő a képviselő-testület ülésén jelentheti be lemondását. A lemondást és a megbízatás megszűnésének időpontját az ülés jegyzőkönyvében rögzíteni kell. A (2) bekezdés értelmében az önkormányzati képviselő lemondhat a képviselő-testülethez intézett írásbeli nyilatkozatával is, melyet a polgármesternek, a főpolgármesternek, a vármegyei közgyűlés elnökének ad át vagy juttat el. Az írásbeli nyilatkozatot a képviselő-testület következő ülésén ismertetni kell. A (3) bekezdés alapján a lemondás nem vonható vissza. A (4) bekezdés szerint az önkormányzati képviselő megbízatása megszűnik a képviselő által meghatározott, a lemondást követő egy hónapon belüli időpontban, ennek hiányában a lemondás bejelentésének vagy az írásbeli nyilatkozat átvételének napján.

[18] A szabályozás értelmében a lemondást a képviselő-testülethez kell intézni. A lemondásra sor kerülhet szóban és írásban. A szóbeli lemondásnak a képviselő-testület ülésén kell elhangoznia. Az írásbeli lemondást a polgármesterhez, a főpolgármesterhez, a vármegyei közgyűlés elnökéhez kell eljuttatni: ennek módja vagy a részükre való közvetlen átadás, vagy a részükre való eljuttatás. A lemondásról való tudomásszerzésnek minden esetben reprodukálhatónak kell lenni, mert ennek alapján történik az önkormányzati képviselői megbízatás megszűnésének dokumentálása. A szóbeli bejelentés esetén a dokumentáció az ülés jegyzőkönyve. Az írásbeli bejelentés alkalmával a Mötv. nem határozza meg, milyen formában történjen a dokumentálás, tartalmi követelményt fogalmaz meg: annak a napnak a rögzítése szükséges, amikor polgármester, a főpolgármester, vagy a vármegyei közgyűlés elnöke - és

nem az általa irányított szervezet - igazolhatóan átvette a nyilatkozatot. Az, hogy ezen napot követően mikor kerül sor az írásbeli nyilatkozatnak a képviselő-testület előtti ismertetésére, vagy egyáltalán sor kerül-e rá, nem írja felül a már rögzült időpontot. Ez az időpont lesz irányadó a megbízás megszűnése időpontjának meghatározására, akár akként, hogy ehhez képest kell meghatározni a lemondást követő egy hónapon belüli időpontot, akár akként, hogy az előbbi külön rendelkezés hiányában a rögzült időpont az irányadó. Az időpontot a lemondás elhangzásakor, vagy a lemondás írásbeli benyújtásakor kell meghatározni, arra nincs mód, hogy azt utólag megerősítsék, pontosítsák, hogy arra nézve bármilyen későbbi nyilatkozatot tegyenek.

[19] A Mötv. a képviselő-testület általi tudomásszerzéséhez rendeli a helyi önkormányzati képviselői megbízás megszűnésének időpontját. A polgármester, a főpolgármester és vármegyei közgyűlés elnöke is mint az adott képviselő-testület elnöke jelenhet meg a szabályozásban. A tudomásszerzés relevanciája miatt a kérelmezett helytállóan tekintette indifferensnek azt, hogy a lemondást az önkormányzati képviselő személyesen, vagy meghatalmazott útján nyújtja-e be, és az a meghatalmazás szóbeli vagy írásbeli. A felülvizsgálati kérelem ebben a kérdésben alaptalan.

[20] A Mötv. a lemondás címzettjének explicite a képviselő-testületet tekinti, akár szóban, akár írásban kerül sor a lemondásra. A Mötv. írásbeli lemondásra vonatkozó 30. § (2) bekezdésben szereplő „intézett” fordulat nem alkalmas a személyi kör tágítására. A lemondó képviselő a képviselő-testület tagja, közvetlenül neki kell a képviselő-testülettel közölni lemondási szándékát. Mivel a lemondás nem vonható vissza, a lemondásnak egyértelműnek kell lenni, ami kizárja a Mötv. által megengedett áttételeket - polgármester, a főpolgármester és vármegyei közgyűlés elnöke - meghaladóan egyéb szervezeteknek, személyeknek a lemondó képviselő és a képviselő-testület közé való beékelődését.

[21] Név5 képviselő az Önkormányzat Jegyzőjéhez 2023. június 2. napján intézett levélben jelentette be, hogy lemond önkormányzati képviselői mandátumáról. A Levélben a Jegyzővel („Önnel”) tudatta, hogy 2023. június 2. napjától önkormányzati képviselői mandátumáról lemond. A levél utolsó előtti bekezdésében kérte, hogy a Jegyző „tolmácsolja Balmazújváros polgármesterének és képviselő testületének, hogy a jövőben mindenkinek kívánok munkájához jó egészséget!”. A Levél nem a képviselő-testülethez intézett írásbeli lemondás, a képviselő-testületet, udvariassági formulán túl, nem szólította meg. Név5 2023. június 2. napján nem tett a Mötv. 30. § bármely rendelkezésének megfelelő lemondó nyilatkozatot. Az sem állapítható meg kétséget kizáróan, hogy ez a lemondás előidézésére egyébként sem alkalmas Levél mikor jutott el a polgármesterhez, azaz szabályszerű írásbeli lemondás esetén mikor szűnt volna meg a Mötv. 30. § (4) bekezdésének megfelelően a képviselő megbízatása.

[22] Név5 a képviselő-testület 2023. június 14-ei ülésén tett nyilatkozata nem alkalmas a június 2-ára visszamenőlegesen a lemondás legalizálására, az azonban megállapítható, hogy ezen a napon, ezen az ülésen a képviselő-testület előtt kifejezett és egyértelmű, a Mötv. 30. § (1) bekezdésének megfelelő lemondást jelentett be.

[23] A Ve. 307/T. § szerint, ha az egyéni választókerületben megválasztott képviselő megbízatása megszűnése esetén a mandátumot a jelölő szervezet által megnevezett jelölt szerzi meg, akkor a jelölő szervezet legkésőbb a mandátum megüresedésétől számított harmincadik napon jelentheti be a választási bizottságnál a mandátumot szerző jelöltet.

[24] Az Érintett I. az Érintett II. javára a Név5 személyéhez kapcsolódó mandátum kiadását 2023. június 9. napján kérte. Ebben az időpontban azonban még nem szűnt meg Név5 megbízatása, a Mötv. szabályainak tényszerűen megfelelő lemondásra csak 2023. június 14-én került sor. Mandátum megüresedésének hiányában 2023. június 2. napjával a mandátum nem

adható ki. Ugyanakkor erre vonatkozó kérelem és ahhoz tartozó cselekmények hiányában a Kúria nem foglalhat állást abban a kérdésben, hogy a 2023. június 14-ei lemondáson alapuló mandátum üresedésre tekintettel, ezen időpontban, sor kerülhet-e Érintett I. kezdeményezésén alapuló mandátum kiadására.

[25] Mindezekre figyelemmel a Kúria a kérelmezett kifejezetten csak 2023. június 2. napjához kapcsolódó határozatát a Ve. 231. § (5) bekezdés b) pontja alapján megváltoztatta és a HVB határozatát helybenhagyta.

Záró rész

[26] A Kúria a bírósági felülvizsgálat iránti kérelemről a Ve. 229. § (2) bekezdésének megfelelően nemperes eljárásban, három hivatásos bíróból álló tanácsban határozott.

[27] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 62. § (1) bekezdés s) pontjában biztosított tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt, az Itv. 45/A. § (5) bekezdésében meghatározott mértékű, 10.000 forint összegű közigazgatási nemperes eljárási illeték a Kp. 35. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 102. § (1) és (6) bekezdései alapján az állam terhén marad.

[28] A Kúria határozata elleni további jogorvoslat lehetőségét a Ve. 232. § (5) bekezdése zárja ki.

[29] A tanács összetételét a Kúria 2023. január 1. napjától hatályos ügyelosztási rendjének II.4.1 pontja akként szabályozza, hogy ha a Kúria háromtagú tanácsban jár el, az főszabály szerint két tanácselnökből és az ügy előadó bírójából áll. Dr. Hajnal Péter akadályoztatása miatt a tanács elnöke az ügyelosztási rend VI.6.2. pontjának alkalmazásával elrendelte, hogy a jelen tanács harmadik tagjaként a K.I. tanács másik tagja, dr. Banu Zsoltné dr. Szabó Judit járjon el.

Budapest, 2023. június 26.

dr. Mudráné dr. Láng Erzsébet s.k. a tanács elnöke
Huszárné dr. Oláh Éva s.k. előadó bíró
dr. Banu Zsoltné dr. Szabó Judit s.k. bíró
